

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 5000.—; pt. particulari Lei 1500.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 1000.—. În străinătate Lei 5000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 50.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu**

Sumarul:

Mercator: Piața financiară. — Dumitru D. Peris: Perspective economice post-belice. — P. Drăgănescu-Brateș: Circuite contabile. — Iosif B. Naghiu: Economistul Ștefan Pop. — Bibliografie. I. N. B.: Analele Academiei Comerciale Române. — Cronica: Acordul economiei româno-sovietice. — Cât aur și câți bani are țara noastră? — Un împrumut pentru Comisia Europeană a Dunării.

Piața financiară.

Este un lucru ciudat, însă generalizat, că pe când afluența de capitaluri este mare, capitaliștii nu prea știu ce să facă cu aceasta abundență. Azi toată lumea speculează mult-pușin. Nu este o speulă dăunătoare despre care vorbim, ci o emanațiune a grijei pentru salvarea banului agonisit de multe ori cu privațiuni și multă trudă. Unii cred că e mai consult să plasezi banii în aur, argint și valute străine, cum ar fi dolarul, lira sterlină etc. Alții cred că e mai consult să cumpere realități. Dar nici această cale nu se consideră de sigură, deoarece nu se știe cum să va desvolta mai departe aspectul expropriării. Alții iarăși mai mobili și mai versatili, cumpără orișice, cu gândul de a revinde mai scump. Dorba lui Ford, că o afacere trebuie să „fermenteze”, adevărat să fie în continuă mișcare și evoluție dacă vrea să prospereze, nu a avut niciodată o acțua-

litate mai mare ca în zilele noastre. Azi, banul care nu mișcă, să irosește dela sine prin faptul că nu ține pas cu urcarea prețurilor. Dacă însă e investit în ceva, valoarea lui rămâne la nivelul celorlalte bunuri. Însă detentorii bunurilor sunt foarte conștii de mecanismul acesta, și numai atunci vând, când banul primit se poate investi imediat în o valoare și mai mare.

La baza acestor frământări este nesiguranța prin care trece economia țării. Nimeni nu știe cum se vor reglementa mâine prețurile, mișcarea realităților, căci fiecare zi aduce noi legi și decrete.

Cronica financiară arată că după încheierea armistițiului rezerva deținătorilor de capitaluri, care persista din cauza războiului, a mai cedat și că afluența capitalurilor la Bursă a crescut în mod vertiginos. În Octombrie și Decembrie 1944, s'a observat iarăși o rezervă a operațiunilor din cauza legilor restrictive aduse atunci. Se arată că volumul total al operațiunilor încheiate în Bursă în cursul anului 1944, a depășit cu 85% volumul operațiunilor din anul 1943 și cu 150% pe cel din anul 1941.

În urma afluxului de capitaluri s'a dat un nou avânt formării de noi so-

cietăți anonime. Amintim între altele „Safrinox“ cu 50 milioane Lei; „Inforex“ cu 15 milioane Lei; „Star“ cu 10 milioane Lei; „Tarochin“ cu 12 milioane Lei; „Lemnosa“ cu 10 mil. Lei; „Picardia“ cu 6 milioane Lei.

La orașe afluența capitalurilor a influențat urcarea prețurilor realităților la sume fabuloase, cu toate că rentabilitatea în urma legilor restrictive de chirie, apoi a urcării corespunzătoare a taxelor comunale, a devenit foarte mică.

Guvernul merge înainte pe calea sa defiptă de împrejurări și caută ca prin diverse acorduri mai cu seamă cu Rusia Sovietică, să pună în mișcare economia țării.

Nouile legi economice se caracterizează printr'un spirit democratic, care nu are în vedere interese speciale de clase sociale, ci sunt menite să armonizeze factorii producători cu factorii consumatori. De data aceasta acțiunea nu a fost dirijată în mod unilateral dela masa verde, ci au fost consultate și diferite foruri economice în strânsă legătură cu munca românească. Intre acestea vedem înșirate „Sfatul Negustoresc“, „Camera de Comerț și de Industrie“, „Uniunea Sindicatelor de comercianți și de industriași“ și „Confederația Generală a Muncii“. Rolul acestor organizații va fi, să controleze punerea în aplicare a legilor și dispozițiilor guvernului, astfel ca ele să nu rămână numai literă moartă ca multe altele din trecut, omise în pripă și apoi date uitării. Se speră că controlul astfel organizat va putea păstra „puterea de cumpărare a salarelor existente“ și va contribui la destinderea generală economică fără de care o înlesnire a traiului nu se poate concepe.

Dar toate aceste sforțări nu se pot face fără de alți factori principali economici, cum ar fi *moneta* și *creditul*. Pentru a putea face față la creșterea enormă cifrică a circulației bunurilor, Banca Națională a continuat cu emiterea

biletelor sale și cu acordarea de credite cerute de situație. Ca urmare portofoliul Băncii Naționale arăta la 21 Aprilie a. e. un sold de Lei 83.365 mil. față de 65.174 mil. dela 31 Decembrie 1944, cu toate că s'a procedat la o selecționare prudentă a creditelor, ceea ce s'a recomandat și băncilor comerciale.

Barometrul cel mai bun al situațiunii financiare a fost totdeauna Bursa. Urcările și scăderile înregistrate aici a efectelor de stat și acțiunilor, arată fidel aprecierea ce dă publicul evoluțiunii economice.

La acțiuni depresiunea cauzată de unele speculațiuni „à la baisse“ mai dăinuște încă cu toată ameliorarea cursurilor. Cererile au fost în general slabe, însă nici ofertele nu au cedat diferențe mari. Nici chiar sectorul petrolifer nu a putut să se redreseze complet de scăderile destul de importante pe care le-a suferit în săptămânile precedente. Aceiași curs au urmat și acțiunile industriale și miniere. Un aspect mai viu au arătat acțiunile societăților de transport și comunicații, în special la S. T. B. și S. D. R. Bancarele, ca de obicei au fost puțin căutate. Plafonul de dobânzi nu îngăduie o scontare mai apreciabilă a bonității lor generale.

Efectele de Stat au oscilat puțin în jurul cursurilor deja destul de stabile. Rentabilitatea relativ bună a contribuit totuși la difuziunea lor în cercuri mai largi.

Evoluția socială și economică prin care trecem — nu numai noi, dar întreaga lume — nu permite angajamente pe termen mai lung. Chiar când scriem aceste rânduri ni se anunță modificări însemnate nouilor legi economice. Va trebui încă mult timp până ce se va cristaliza noua ordine; înainte de toate avem nevoie de pace și de o independență mai mare pentru salvagardarea intereselor noastre speciale.

Perspectivă economică post-belice.

Au trecut șase ani de când Germania a dat cea dintâi lovitură de tun, anunțând în Europa deslănțuirea unui nou războiu mondial. Datorită însă elanului fără margini al victorioaselor armate aliate, precum și desăvârșitului spirit de combativitate, dușmanul comun a putut fi înfrânt. Iată al doilea războiu mondial din care Germania țese înfrântă, slăbită de puteri și demoralizată, fiind obligată în urma repetatelor înfrângeri suferite, să capituleze fără condițiuni. Această țară a provocat războiul, fără cele mai simple scrupule, lipsită de cele mai elementare remușcări, deși a fost rugată în repetate rânduri să adopte o atitudine pacifistă. Ea refuză să mențină pacea în speranță, că va putea da o lovitură mortală Națiunilor Unite. A fost însă o crudă desiluzie, care a venit cum era și natural, după șase ani de lupte fără rost. Zorile zilei acestui păcat au sosit, prin zdrobirea în mii de bucăți a rezistenței prusace și a încăpăținării teutonice, ne mai fiind nicio forță militară în Europa, care să poată sta în calea tureșului armatelor victorioase, încununată cu laurii biruinței, ale Uniunii Republicelor Socialiste Sovietice, Angliei și Statelor Unite. Iată în sfârșit, cum încercatul și bătrânul continent european își regăsește liniștea de odinioară, prin înfrângerea acelor, care cu o drăcească pasiune și orbească patimă, au provocat acest cataclism universal.

Toate națiunile lumii, mari sau mici, au lipsă după această lungă perioadă de epuizare și extenuare economică, de o radicală refacere materială. Aceasta e necesar pentru că războiul a cerut mari eforturi economice și a necesitat multe și grele pregătiri pentru acoperirea neprevăzutărilor cheltuieli extraordinare, pe care trebuia să le suporte finanțele noastre publice. Pe drept cuvânt Napoleon Bonaparte, spunea, că pentru a putea susține un războiu se cere bani, bani și iar bani. Să ne gândim numai o clipă la mijloacele tehnice de luptă moderne, cu arme de toate felurile, cu tancuri de toate mărimile, cu avioane perfecționate având mare viteză de acțiune, care parcurg mii de km. în puține ore, spre a ne putea da seama de sumele fantastice ce s'au putut cheltui cu ocazia războiului, care se sfârșise abia acum. Adăugând la această sumă și evaluarea stricănelunilor făcute de pe urma bombardamentelor aeriene, vom obține un rezultat mai precis, cu cifre și mai grăitoare, care vor arăta în mod elocvent, ce pierderi grozave s'au provocat din cauza acestui conflagrații universale.

România, prin actul istoric dela 23 August 1944, a intrat în arena politică alături de fraștii și vechii ei aliați, renunțând astfel la dezastruoasa alianță cu Germania. Prin această rapidă dar hotărâtă lovitură, România, această mică țară, care atât de mult a avut de suferit de pe urma cotropitorilor germani, a dat cea dintâi semnalul, aici la porțile sud-estului european, de prăbușirea nazismului, care nu întârziase prea mult. Astăzi, după nouă luni dela acest eveniment de neîgăduită și inepuizabilă însemnătate politico-istorică, care va rămâne încrestat pentru veșnice cu litere de aur pe răboiul frământărilor existenței noastre, am asistat cu toții la stingerea ultimelor suărcoțiri dușmane.

Războiul a cerut, după cum era și firesc, mari eforturi economice și financiare, spre a se putea face față, tuturor împrejurărilor excepționale impuse în calea vieții noastre productive.

Toate țările participante în actuala învolburare, au trebuit să fie în raport direct proporțional cu mijloacele și resursele lor economice, măsurile reclamate de aceste evenimente excepționale. Acum când pacea iarăși e deplină stăpână în Europa, va trebui să luăm grabnice măsuri de refacere, reorganizare și completă sistematizare a întregii noastre economii. Este în deobște cunoscută legătura indestructibilă, care există între fenomenele politice pe deoparte și cele economice și financiare, pe de altă parte. În această privință, trebuie să ne gândim la vorbele vîstlernicului francez de altădată, Mirabeau, care spunea: dați-mi finanțe bune, ca să vă dau o politică bună. Cu alte cuvinte aceasta înseamnă că cu cât viața politică este mai normală, cu atât finanțele publice sunt mai consolidate. Economia oricărui țări în timpuri de nesiguranță politică, trece prin cele mai grozave crize economice, iar în vremuri de pace și liniște situația materială este prosperă. Căci după cum prin combinarea chimică a celor două molecule de hidrogen cu oxigenul se obține apa, element absolut necesar vieții, tot astfel din ambianța și armonizarea justă și perfectă între factorul politic și economic, se va putea reuși, ca toate urmele lăsate de acest războiu să fie definitiv înlăturate. Statul asemenea celui mai dibaci chirurg, va trebui să procedeze de îndată la o terapie economică pregătită până în cele mai mici amănunte, pentru ca organismul economic să-și recapete înviorarea și vitalitatea materială, de care are atât de multă lipsă în această epocă post-belică. Cerințele economice ocazionate de terminarea războiului, cer și pretind chiar pentru însănoșirea economiei noastre, o luare de măsuri urgente și necesare pentru revenirea la

viteza normală. Toate sectoarele productive, vor trebui ca rând pe rând să-și restabilească și să-și normalizeze factorii de producție.

A rămas memorabilă și nemuritoare expresia, că România este o țară eminentemente agricolă, cu 80% din populație compusă din țărâniște. Este justă această constatare, dar tot atât de adevărat este faptul, că guvernările apuse nu s'au interesat de loc de cel mult, de populația majoritară a acestei țări, de cel ce cu sudoarea frunții lor muncesc din zori până la căderea amurgului ogoarele țării noastre, de cel care au luptat, au suferit și s'au jertfit pentru binele neamului lor, amestecând și frământând gila românească cu propriul lor sânge. Dar ziua cea mare a sosit și dreptatea socială a fost dăruită și pentru aceste harnice albine. Înfruptarea reformei agrare este cea mai echitabilă măsură economică ce s'ar fi putut face cândva, pentru a se veni în ajutorul muncitorilor agricoli. Dar pentru a se putea ajunge la evidente și remarcabile înfruptări în domeniul vieții agrare, prin această chibzuită năzuință, vor trebui luate o serie de măsuri complementare, care să ajute în mod efectiv îmbunătășirea materială a plugăritimii românești. Inventarul agricol va trebui îmbunătășit, căci războtul a adus ruina și a desmembrat gospodăriile. O veche vorbă românească spune „meșterul se cunoaște după scule” și e perfect adevărat. Cu cât uneltele agricole ale țăranului nostru vor fi mai bune, cu atât rezultatele ce le va obține vor fi mai mulțumitoare. Ministerul Agriculturii va putea aduce cea mai reală contribuție în acest scop, dându-se țăranilor prin Camerele de Agricultură, semințe de bună calitate, pentru însemnare, uneltele agricole moderne și dacă e posibil chiar mașini, care vor contribui prin aceasta la înviorarea producției. Se mai poate veni în ajutorul locuitorilor satelor noastre, prin acordarea de împrumuturi pe termen lung, cu o dobândă redusă. Creditul Național Agricol are cuvântul hotărâtor în această problemă de economie națională. În plus de aceasta la recoltare Statul, prin organele sale descentralizate, va trebui să se intereseze de valorificarea produselor agricole, înființând pe județe centre de colectare, unde cel ce vor, să-și poată vinde pe un preț onorabil prisosul ce-l realizează. Dacă se va face așa, truda țăranului nostru va fi răscumpărată, puterea de muncă stimulată și nu se vor mai întâmpla cazuri, ca în trecut, când dispărea elanul de muncă, prin nerentabilitatea acestor produse. Aceasta este o datorie de prim ordin, un indemn pentru viitor și în același timp un puternic stimulent pentru economia agrară. Statul la rândul său prin consultul comercial ce-

avem în străinătate, va face cunoscut peste hotare buna calitate a bunurilor noastre agricole. În chipul acesta, vom obține beneficii remarcabile și nu se va mai repeta situația deplorabilă, în care s'a căzut adeseori în domeniul comerțului nostru exterior. E de ajuns să amintesc faptul, că acum zece ani spre exemplu vindeam unei țări vecine grâu, pentru a cumpăra în schimb dela același țară făină, natural însă pe un preț mai ridicat. Acest venit ar fi rămas la noi în țară, dacă ne am fi dat osteneala să transformăm în morile noastre sistematice, grâul în făină de bună calitate. Aceasta este pe lângă o chestiune de gospodărie internă și o problemă de economie națională.

O altă măsură de cea mai bună realizare economică ar fi dezvoltarea și propășirea cooperatelor românești. În alte țări ca Belgia, Olanda, Danemarca, Suedia, etc., cooperativa agricolă a luat o mare dezvoltare, aducând nebanuite îmbunătășiri vieții economice. Să înființăm și noi mai multe cooperative de aprovizionare, consum și de credit, de unde membrii să-și poată procura mai ușor și mai puțin cele necesare tratului. Câștigul rezultat din activitatea cooperativei va fi al membrilor, căci datorită principiului risurnei, beneficiul se va împărți clienților, deci membrilor, în mod proporțional cu mărfurile cumpărate în decursul anului.

Deși pe plan industrial ocupăm un loc mai secundar, totuși e de datorita ceasului de față să nu neglijăm acest sector economic, ci din contră să-l dăm o dezvoltare și o amploare deosebită. Perfecționarea și desăvârșirea industriei agricole, forestiere, textile și metalurgice, va prilejui vărsarea de sume considerabile în visteria Statului, de care avem atât de multă lipsă în aceste momente de refacere și totală redresare economică. Va trebui pentru completarea întregului proces economic, să industrializăm agricultura românească, ca astfel, produsele agricole suferind o transformare industrială să fie mai utile și vândute cu o mai mare rentabilitate peste hotare. Să începem fără ezitare și tatonări inutile, cât mai curând bătălia muncii, a reconstrucției și a reînălțării economice a acestei bogate țări. Vom putea ajunge la rezultate înfloritoare, dacă vom intensifica legăturile economice cu vecina noastră dela răsărit, care este un imens rezervor de materii prime și produse fabricate. Acordul economic încheiat recent între România și U. R. S. S. este garanția, că destinele economiei noastre au pornit pe făgașul celei mai fecunde prosperități. De fapt acordul acesta are două aspecte economice: 1. Un acord de schimburi de mărfuri pe un an; 2. Un acord de col-

borare economică pe timp de 5 ani. Bumbacul, elementul esențial în industria textilă, va fi iarăși prezent în țara noastră și e de notat faptul, că bumbacul rusesc e de foarte bună calitate, superior chiar celui turcesc, așa că în mod normal nu va mai trece mult și vor apărea iarăși stofele veritabile. U. R. S. S. ne va furniza de asemenea mașinile necesare industriei noastre forestiere, facilitându-ne prelucrarea materialului lemnos. Ne va fi ușurat totodată tranzitul și eventual schimbul de mărfuri cu Suedia și Finlanda. În plus de aceasta se vor înființa societăți româno-sovietice, 50% din capital fiind deținut de U. R. S. S. sub formă de utilaj, iar 50% va fi deținut de Statul român și de particulari. Iată doar câteva din perspectivele care se întrezăresc economiei noastre, într'un viitor foarte apropiat. Ținând seamă de cerere și ofertă, precum și de principiul raționalismului economic, vom putea înregistra câștiguri surprinzătoare pentru economia noastră.

Domeniul unde se cere cele mai temelnice măsuri de îndreptare este fără doar și poate cel financiar. Finanțele publice trebuie iarăși echilibrate, mințios reorganizate și meticuloasă orânduite, pentru că ele formează coloana vertebrală a economiei naționale. Războiul a încetat, iar măsurile de îndreptare a situației financiare și economice nu trebuie să întârzie de loc. Moneda, din cauza creșterii nemăsurate de semne monetare și-a pierdut mult din valoarea ei de cumpărare, iar valoarea de cost a bunurilor a crescut în mod vertiginos. Inflația va trebui să-l urmeze deflația, prin retrogradarea treptată din circulație a monedelor de hârtie, pentru ca astfel să se poată obține în mod succesiv revalorizarea. Faza finală a acestei revalorizări o va constitui stabilizarea leului, care este o condițiune „sine qua non” pentru bunul mers al economiei financiare. Dar stabilizarea finanțelor publice nu este o operațiune tocmai atât de simplă și de ușoară. În urma războiului mondial trecut, abia după zece ani de rodnică și intensă activitate economică, s'a putut înfăptui stabilizarea financiară românească, grație ajutorului primit de la băncile engleze și americane. Dacă a fost necesar atâta timp pentru refacerea și normalizarea viteii noastre financiare ne putem imagina ce greu a fost și cu câtă chibzuțică a trebuit să se lucreze pentru a se ajunge la rezultatul dorit. Aceleași mari greutăți se vor găsi și de data aceasta în calea realizării stabilizării financiare și așteptăm cu nestăpânită bucurie, să vedem din nou echilibrate și stabilizate finanțele noastre publice, pentru că bună starea ma-

terială a Statului atrage cu sine și prosperitatea economică a particularilor.

Viteașa va trebui să intre pe făgașul cel normal, scumpetea să se mai tempereze, iar specula neomenoasă să înceteze de îndată. Numai așa prin neprecupețitul și inexorabilul concurs al tuturor factorilor de producțiune, vom putea să îndreptăm situația materială generală și să dăm o mână de ajutor Statului în aceste vremuri de totală reclădire și reconfortantă refacere economică, socială și politică. Îndeplinirea conștiințoasă și sinceră a clauzelor armistițiului sunt cheazășia unei rodnice și intime colaborări cu vecina noastră din răsărit, aceasta constituind pe lângă o chestiune de onoare și o recompensare a greșelilor comise, purtând războiul trei ani împotriva Uniunii Republicelor Socialiste Sovietice.

Va trebui în plus de aceasta, să acoperim toate cheltuielile excepționale ocazionate de război și să refacem din temelii tot ceea ce s'a distrus și nimicuit. Bugetul Statului prin măsuri raționale va trebui echilibrat, pentru a putea intra cât mai repede în faza normală a dezvoltării noastre financiare. Prin veniturile ordinare ce se vor încasa pe deoparte și prin simplificarea aparatului de Stat pe de altă parte, precum și printr'o politică economică și financiară judicioasă, adăugând în plus de aceasta ajutorul moral și material al aliaților noștri, vom putea trece fără greutate, toate impedițele ce ne vor țese în cale.

DUMITRU D. PERIȘ.

Circuite contabile.

Contabilitatea are de obiect patrimoniul și nu întreprinderea. Întreprinderea este un accident — uneori nefast, periculos, — într'un patrimoniu, sau în existența unui patrimoniu. Ea — întreprinderea, poate să cuprindă uneori întreg patrimoniul, alteori numai o parte, cum pot exista patrimonii care să nu fie deloc afectate — nici în total, nici parțial — vreunei întreprinderi. Prin întreprindere patrimoniul poate crește uneori vertiginos, cum poate și să fie pierdut repede.

Administrația patrimoniului se poate face și fără contabilitate — sau fără o contabilitate rațională, științifică; — sunt suficiente uneori însemnări de natură contabilă, cu totul rudimentare. Patrimoniul poate exista fără contabilitate. Contabilitatea nu are rost, nu poate fi concepută fără patrimoniu. Unde nu există bunuri, avere, unde nu sunt datorii și schimburi patrimoniale contabilitatea nu și găsește aplicare.

Atunci când avem de a face cu întreprindere economică, adică schimburi patrimoniale

sunt menite să aducă beneficii, contabilitatea este nu numai necesară, dar indispensabilă.

Pentru cunoașterea compunerii patrimoniului, contabilitatea procedează la facerea inventarului. Prin inventar aflăm compunerea și răspândirea patrimoniului în cele mai mici amănunte, cu prețurile și notarea conturilor la care urmează să fie ținută socoteala diferitelor elemente patrimoniale sau grupe de elemente patrimoniale.

Apoi rezumăm constatările din inventar, pe grupe mari de elemente patrimoniale, într'un tablou, care se numește bilanș, având față în față activul și pasivul.

Înregistrăm situația astfel constatată în jurnal, printr'unul sau două articole, în care se debitează conturile ce reprezintă elementele de activ și se creditează cele de pasiv, cu referire la inventar și cu menționarea paginilor, iar din jurnal se trece pe scurt existența elementului sau elementelor respective de activ și de pasiv la fiecare cont în parte, în registrul maestru sau cartea mare, sau registrul de partizi, sau registrul de conturi cu legătură, cu referințe prin paginăște, între înregistrările din jurnal și cele din cartea mare.

Continuăm să înregistrăm în jurnal, în ordinea datelor, consecutiv, cronologic toate schimbările patrimoniale, prin articole de jurnal — adevărate pătrățele de film cinematografice, fiecare reprezentând un epizod, un moment, o modificare în viața — în existența patrimoniului și paralel trecem la conturi aceleași schimbări, momente modificatoare, episoade în viață, în existența elementului patrimonial sau grupet de elemente patrimoniale.

Din timp în timp facem situațiuni contabile, bilanșe de verificare, care nu sunt extrase din registrul de conturi cu sumele din debit și din credit — între care făcând diferența aflăm soldul, adică rămășița, existența în momentul încheierii situației, la fiecare cont.

O situație în care conturile sunt grupate pe feluri de elemente patrimoniale și cu oarecari aprecieri aproximative asupra existențelor reale și diferitelor solduri, care ar constitui beneficii sau pagube poate fi numită bilanș provizoriu.

După o serie de schimbări intervenite în viața sau existența patrimoniului, dacă vrem să aflăm situația reală, facem un inventar, adică ne apropiem de fiecare pătrățică, de fiecare element din patrimoniu, și prin măsurare, cântărire, numărare, constatăm existența, starea și prețul, înscriindu-le descriptiv și estimativ întâi pe foi sau caete — ciorne — apoi în registrul inventar și rezumând acest inventar într'un tablou, avem bilanșul.

Dacă prin registrele contabile în jurnal și paralel în cartea mare, ar fi prinse toate modificările sau schimbările patrimoniale în cele mai mici detalii, (plusuri, minusuri, dobânzi, pierderi sau beneficii de orice natură), atunci nici nu ar mai fi nevoie de lucrarea inventarului, sau dacă va fi făcută, am avea satisfacția să constatăm că se potrivește perfect cu situația exprimată în registre și, atunci, bilanșul de verificare, sistematizat pe grupe de conturi, ne-ar înfățișa bilanșul brut. Dar, într'o asemenea situație contabilă, întâlnim conturi care reprezintă sursele felurite de venituri sau beneficii și tot astfel pe cele de cheltuieli sau pagube. Toate acestea trebuie concentrate la un singur cont colector de rezultate „Contul Profit și Pierdere“, sau după unii autori „Pierdere și Profit“, prin înregistrări contabile făcute în jurnal și paralel la conturi în cartea mare. Cum situația arătată mai sus, de a avea toate diferențele în plus sau în minus înregistrate imediat ce ele se produc, este foarte greu de realizat, atunci toate diferențele se înregistrează după facerea inventarului, prin articole de punere la punct sau de racordarea contabilității cu realitatea; totodată se înregistrează: amortizările, pierderile din diferențe de curs, debitorii dubioși etc., etc., și se face închiderea registrelor, respectiv a conturilor, pentru a porni la începutul exercițiului următor numai cu soldurile și a putea avea la conturi mișcarea unui singur exercițiu, în vederea alcătuirii unor date statistice.

Soldurile cu care se închid toate conturile, inclusiv soldul contului Profit și Pierdere, formează cifrele bilanșului, care așezate într'un tablou sistematizat, — deoparte conturile de activ și de alta cele de pasiv, logic, sau legal, grupează, — alcătuiesc bilanșul.

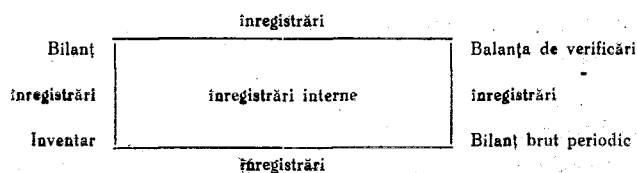
În cazul când la facerea bilanșului se poate lua o hotărâre în privința repartizării soldului contului Profit și Pierdere — la constituirea de diferite rezerve, la trecerea lui la capital, sau la distribuirea lui celor în drept, dacă este beneficiu, iar dacă este pagubă la contul sau conturile care o suportă, atunci se înregistrează aceste repartizări în jurnal și în cartea mare, astfel că nu mai apare în bilanșul Profit și Pierdere, sau rămâne cu un sold care nu se mai poate repartiza.

De aceea vedem în dările de seamă a unor societăți anonime bilanșul așa cum a fost încheiat cu soldul de beneficiu sau pagubă nerepartizat și încă odată bilanșul așa cum va apare după repartizarea beneficiului sau pagubei.

Publicarea obligatorie a bilanșului, în acest caz, se va face numai după ce el rămâne dest-

nitiv, prin aprobarea lui de către adunarea generală sau de către cel în drept a hotărî, cu cifrele din ultimul bilanș.

Contabilitatea se redeschide și continuă ciclul arătat, care se poate formula astfel:

Se vede din circuitul de mai sus că: pornind de la inventar, încheiem bilanșul, apoi facem înregistrări contabile, apoi situașii, apoi bilanș brut periodic — incidental, — iarăși înregistrări, situașii contabile (balanșe de verificare), în fine ajungem la inventar, după care urmează încheierea bilanșului și continuăm același circuit. În interior sunt înregistrări de detaliu în registrele de: casă, mărfuri, debitori, creditori, comenzi, materiale, cifra afacerilor și alte registre auxiliare.

P. DRĂGĂNESCU-BRATȘ

(Din Revista Generală de Comerș și Contabilitate Nr. 1-2-3, 1945)

Economistul Ștefan Pop.

(Centenarul nașterii sale).

Despre energiile ridicate din Blaj, acest centru bisericesc-cultural s'a scris și se scrie mult. Dintre persoanele cu activitate economică, merită a fi pomenit mai ales Ștefan Pop, reprezentant din falanga de elită a „dascălilor“¹⁾ ardeleni cari au trecut Carpașii, dezvoltând activitate rodnică, în „Țară“ cum se zicea atunci.

A apărut în lume în ianuarie 1845 la Silvașul de Cămpie. A urmat cursul primar la Târgu-Mureș, gimnaziul la Dumbrăveni, iar liceul (cursul superior) la Blaj, unde ia bacalaureatul în 1865. În toamna aceluiăș an a fost trimis la Praga spre a studia pedagogia și agricultura.

După doi ani e numit profesor la Blaj (la Institutul pedagogic), apoi la Teologie.

În 1873 întemeiază prima revistă economică „Economulu“. Organu periodicu pentru ramii de economie, industrie și comerț.²⁾ A apărut până la 1/13 Martie 1880. Ca adaos la „Economulu“

apare „Foiă școlastică“³⁾ revistă pedagogică, condusă de Ioan Miteu Moldovan.

În 1882 Ștefan Pop trece în Vechiul Regat, unde dezvoltă activitate foarte rodnică. A fost profesor de științe naturale la Seminarul Central, apoi la Școala Normală a societășii pentru învăștarea poporului român, la Școala Normală Carol I și în fine subdirector la Școala de agricultură de la Herestrău. A fost și bibliotecar al Ministerului Agriculturii. În 1887 Ministerul Agriculturii îl trimite în Dobrogea spre a studia stăruile economice de acolo. Raportul voluminos despre cele văzute, sugerează ideea colonizării Ardelenilor în Dobrogea.⁴⁾ A murit la 12/23 ianuarie 1890 în comuna Băneasa (azi parte integrantă a Capitalei).

Ștefan Pop a publicat diverse articole în: România Liberă, Untrea (București), precum și în revistele: Economia rurală (a economistului P. S. Aurelian), apoi în revista *Învășământul agricol la țară*⁵⁾ pe care o redacta.

În revistele și ziarele pomenite a publicat articole și studii economice și pedagogice.

Studiile economice ale lui Ștefan Pop sunt importante chiar și azi. Studiul *Mersurile metrice* (Blaj, 1876) e prima carte românească despre sistemul metric.

În 1881 apare la Blaj *Economia rurală* cursul profesat de Ștefan Pop la teologie. Până azi n'a apărut un al doilea manual de economie rurală pentru clerici. S'a întrebuinșat timp îndelungat ca manual pentru teologi. (Manualul d-lui prof. Martinovici de la Facultatea de Agronomie din Cluj e mai mult pentru specialiști).

În 1884 tipărește la București o carte despre *Învășământul agricol la țară*. După ce studiază problema agricolă, scrie *Îmbunătășirea agriculturii noastre* (București, 1885).

Dintre studiile mai vechi despre această problemă e importantă opera lui Gheorghe Mator, despre politica agrară. Azi problema e reluată și de sociologia rurală (la Universitatea din București s'a creat o conferinșă de sociologie rurală, iar la Cluj, înainte cu câșiva ani catedra d-lui Lucian Blaga se numea de sociologie rurală).

De la studiul problemei agricole ajunge și la problema comercială. În 1885 scrie un studiu despre *Politica noastră comercială și convenșiunea cu Austro-Ungaria*.

Iosif E. Naghtu.

¹⁾ Iuliu Moisil. Românii ardeleni în Vechiul Regat și activitatea lor până la Untrea. București. Cultura Națională, 1929.

²⁾ Ștefan Pop. *Cultura creștină*, 1937, an XVII, p. 339-342 (număr festiv cu prilejul bicentenarului Blajului).

³⁾ St. Pop, loc. cit. p. 340.

⁴⁾ Ioan Georgescu: Românii transilvăneni în Dobrogea. *Transilvania, Maramureș, Crișana, Banat*, București, 1929. Vol. I, p. 613-622.

⁵⁾ Enciclopedia Română. Vol. III p. 641.

Bibliografie.

Analele Academiei Comerciale din Cluj-Braşov 1941—1944.

Este vorba de o lucrare opulentă (972 pagini), care apare periodic sub scutul Academiei Comerciale a Transilvaniei, o publicație științifică despre care d-l prof. I. Matetu în Cuvânt înainte spune că „N'am ezitat a constăta la sacrificiile morale și materiale neobișnute, pe care ni le cerea o pribegie grea și nedreaptă, tocmai pentru că voiam să păstrăm în ciuda oricăror vicisitudini pasiunea creatoare” și că „Am limitat publicațiunea noastră numai la studii aprofundate ește din condeiul profesorilor, precum și la câteva conferințe substanțiale din cele ținute sub auspiciile Extensiunii Academice”.

Apariția celor două volume din Anale, ca și editarea în mod regulat a revistei bilunare Observatorul social-economic este cea mai temeinică dovadă că la Academia Comercială din Cluj-Braşov, se depune și în timpul grele, ca cele prin care trecem, o muncă organizată și susținută și se ține cu stăruință la crearea de tradiție, așa cum au vechile instituții similare de peste hotare.

Cel 23 colaboratori ai Analelor, toți profesori ai Academiei Comerciale, ne prezintă un material pe cât de variat, pe atât de documentat, deopotrivă de interesant pentru studenți, cât și pentru cei din afară, cu care prin această publicație se stabilește o legătură, care desigur poate fi utilă ambelor părți.

Pe lângă studiul Banca Națională a României 1914—1940, d-l prof. Sabiu Cloranu în partea doua a volumului ne prezintă conferința D-sale „Rolul Bănelor românești din Ardeal în pregătirea unității”, conferință care a fost ținută și la Sibiu și în care găsim un mic istoric al instituțiilor noastre de credit din Ardeal în frunte cu „Albina”.

Ca o recunoaștere a străduințelor Academiei Comerciale din Cluj-Braşov în ogorul științei românești, institutele de credit din „Solidaritatea” ar putea face să se găsească oricând lângă celelalte cărți ale lor, cele două volume din „Anale”.

I. N. B.

CRONICA

Acordul economic româno-sovietic.
Ziarele bucureștene publică precizările făcute de d-l Tudor Ionescu, Ministrul Minelor și Petrolului, asupra acordului economic româno-sovietic.

D-se a arătat că s'a încheiat un acord de schimburi de mărfuri pe timp de un an și un acord de colaborare economică pe timp de cinci ani. Între mărfurile ce le vom importa, bumbacul este de o calitate excelentă, superior celui turcesc și de o calitate egală cu cel egiptean. S'a precizat că dacă capacitatea de lucru a fabricurilor noastre va permite, vom primi o cantitate suplimentară, peste cea fixată.

Uniunea Sovietică ne va trimite mașinile necesare industriei noastre forestiere. În afară de aceasta, ni se va înlesni tranzitul și eventual schimbul de mărfuri în Suedia și Finlanda.

Domnul Ministru a remarcat că industria noastră forestieră a exportat până acum numai rășinoase, dar că în urma acestui acord, vor putea fi exportate și produse din lemn de fag, din care se vor face scânduri, mobilă, butoaie, etc.

Acordul de colaborare economică pe cinci ani, prevede intervenția capitalului sovietic în dezvoltarea economiei românești.

Capitalul sovietic va fi sub formă de utilaj, în special pentru industria extractivă și forestieră, cât și în exploatarea drepturilor regaliene de transport pe apă și în aer. În acest scop se vor crea societăți mixte româno-sovietice, pentru punerea în valoare a acestor bunuri. Uniunea Sovietică va participa în aceste societăți cu 50% din capital, iar 50% va fi subscris de statul român și de particulari.

*

Cât aur și câți bani are țara noastră?
Stocul de aur efectiv al Băncii Naționale este în prezent de 232.589 kgr., având valoarea efectivă după prețul oficial de Lei 89 miliarde și 645 milioane. Biletele de bancă aflate în circulație sunt în valoare de Lei 421 miliarde și 77 milioane.

*

Un împrumut pentru Comisia Europeană a Dunării. Ministerul de finanțe a întocmit un proiect lege pentru autorizarea ministerului afacerilor străine de a contracta un împrumut de 55.000.000 Lei la instituțiile publice de credit, pentru a fi pus la dispoziția Comisiei Europene a Dunării.